RUMELİ DEMİRYOLLARININ UMUR-U NAKLİYESİ HAKKINDA NİZAMNAME

Kabul Tarihi : 6 Mayıs 1288; 18 Mayıs 1872
Yayımlandığı Takvimi Vakayi : Tarih : - Sayı: -
Yayımlandığı Düstur: Tertip : 1 Cilt: 4 Sayfa: 483

BİRİNCİ FASIL
Yolcu ve Eşya ve Emvat ve Araba ve Hayvanat Nakli

BİRİNCİ BAB
Ahkamı Umumiye

Kumpanya memurlarının vezaifi

Madde 1 – Kumpanya memurları efradı ahaliye nezaket ve hürmet ve mülayemetle muamele etmeleri lazımeden bulunduğundan halk ile olan münasebetlerinde nezaketle muamele ettikten başka mekanetle hareket edip vazifei memuriyetleri dairesi dahilinde olarak mümkün mertebe efradı ahali hakkında hürmet ve riayet edeceklerdir. Kumpanya memur ve müstahdemleri umuru mevkülelerini meccanen ifa edip hiç bir kimseden hediye ve bahşiş kabul etmiyeceklerdir.

Efradı ahalinin vezaifi

Madde 2 – Efradı ahali kumpanyanın bir elbisei mahsusai resmiyeyi labis veyahut alameti farikayı hamil olan memur ve müstahdemleri tarafından olunan vesaya ve ihtarı kabul ve isgaya mecburdurlar.

Münazaatın sureti tesviyesi

Madde 3 – Efradı ahali ile kumpanya memurları beyninde bir güna niza vukubuldukta keyfiyet mevkiflerde olur ise mevkif müdürleri marifetile ve arabakatarları harekette ise katarın başmemurları marifetile hasmufaslolunur.

Şikayetler

Madde 4 – Kumpanya veyahut memur ve müstahdemleri aleyhinde vaki olacak şikayetler efradı ahalinin şikayatı vakıasına mahsus olan bir vakitte tahrir olunur. Kumpanyanın memur ve müstahdemleri aleyhinde bunların büyük memurlarına şifahen beyan ve ifade olunabilir. İştika eden zatın isim ve mahalli ikametini havi olarak varit olan şikayetnamelerde ecvebei lazımenin itasına kumpanya mecburdur. Kumpanyanın memur ve

müstahdemlerinden biri aleyhinde bir güna şikayet vaki oldukta baisi iştika olan memur hakkında müşteki tarafından malümatı kat'iyye ve sahiha verilmek lazımgelir.

Mevkifler ile demiryolu dahilinde gezmek

Madde 5 – Demiryolu hizmetinde olmıyan kesanın evvela etrafı mesdud ve gayri mesdud olan demiryolu dairesi dahiline girmesi ve saniyen demiryolu arabalarının vakti hareketlerinin gayri zamanlarda mevkiflere duhul eylemesi ve salisen mevkiflerin umuma mahsus olmıyan mahallerinde durması veyahut gezmesi ve rabian oralara her ne olursa olsun bir şey vaz ve ilka etmesi ve hamisen o misillü mahallere beygir ve ağnam vesairhayvanat sokması ve sadisen demiryolu hizmetinde olmıyan araba veya makine dolaştırılması bilkülliye memnudur. Demiryolların umuru zabıtasına dair olan nizamname hükmünce mezuniyeti haiz olan zatlar birinci ve ikinci ve üçüncü fıkralarda münderiç memnuattan muaftırlar.

Kumpanyanın umuru nakliyeyi tatil etmesini mucib vukuatı fevkalade ve ücuratı nakliyenin sureti tediyesi

Madde 6 – Bazı güna vukuatı fevkalade olduğu veyahut mani olur surette bazı halatı müsbire vukubulduğu veyahut vesait kifayet etmediği halde yolcu ve her nevi eşya ve emtianın nakli mecburi değildir kumpanya bakır veyahut mağşuş meskukat müstesna olmak üzere memaliki mahrusai şahanede nizamen mütedavül olan altın ve gümüş her nevi meskukatı kabul eder ve bu misillu meskukatı ne fiatla ahz ve kabul ettiğini dahi tayin edip mevkiflerde ilannameler ile işae eyler.

İKİNCİ BAB
Yolcular hakkında ahkamı mahsusa

Umuru nakliyeye mahsus katarlar ve katarların vaktı hareketlerini mübeyyin cetvel

Madde 7 – Yolcu arabalarının vaktı hareketleri bilcümle mevkiflerde talik edilecek olan ilannamelerde beyan olunacaktır. Kumpanyanın mahsusen araba katarı çıkarmağa hakkı vardır araba katarlarının vaktı hareketleri mevkiflerde bulunan saatlere tevfikan tayin olunur.

Ücuratı nakliye

Madde 8 – Bilcümle mevkiflere talik olunan tarifenamelerde verilecek ücuratı nakliyenin miktarı beyan olunur.

Yolcuların biletleri

Madde 9 – Yolculara mahsus biletlerin verildiği mahal küçük mevkiflerde ise katarların vaktı hareketlerinden bir çeyrek saat evvel ve büyük mevkiflerde ise yarım saat evvel küşat olunur bir cihete doğru hareket eden iki katarın zamanı hareketleri arasında olan

müddet yarım saatten az olur ise ikinci katar için verilecek biletler birinci katarın hareketinden sonra ita olunur bilcümle yolcular arabaların vaktı hareketinden beş dakika evvel biletlerini alıp hazır olmalıdırlar.

Yolcular biletlerini aldıkları vakit para bozdurmak için bilet odasının önünde çok tevakkuf etmemek üzere daima alacakları biletlerin akçesini götürüp ita edeceklerdir bilet alan yolcular biletlerinde muharrer olan sınıfarabalarında boş yer bulundukça oturmağa hakları olup o sınıf arabalarında hali yer olmadığı halde parası verilerek bilet istirdat olunur ve eğer o yolcu diğer sınıftan bir araba için bilet alır ise fazla ücret olveçhile tesviye olunmak lazımgelir gelen yolculara arabalarda mevcut mevkiler kifayet etmez ise en uzak mesafeye gitmek üzere biletleri olan yolcuların sairlerinden evvel boş mevkilere oturmağa hakları olur.

Biletlerin hüküm ve itibarı Çocukların ücuratı nakliyesinin tenzili

Madde 10 – Biletlerde yolcuların hareket ettiği mevkif ile dahil olduğu mevkiflerin ismi ve rakip oldukları arabaların sınıfı muharrer olacaktır biletlerin mer'i ve müteber olmasına dair olan işaretler hini itasında üzerine vazolunur işbu işaretler gün ve ay ve katarın numarasından ibarettir yolcular kumpanya memurları tarafından kabul olunan bir sebebi mücbire mebni bulundukları araba ile maksutolan mevkife kadar gidemedikleri halde arabadan inip sonradan gelen katarlar ile gidebileceklerdir bu halde o misillü yolcular indikleri mevkifin müdürüne biletlerini ibraz edip mezkür biletin hüküm ve itibarı olduğunu üzerine işaret ettireceklerdir seyahatlerine bu veçhile fasıla veren yolcuların indikleri mevkiflerde ahmal ve eskallerini almağa hakları olmıyacaktır yedi yaşından aşağı olan çocuklar tenzil olunan fiat ücurat ile naklolunurlar bir çocuğun kaç yaşında olduğunda şüphe olunur ise hini tahkikate hazır bulunan en büyük memurun kararı kat'i ve makbul addolunur üç yaşından aşağı olan çocuklar refakatlerinde bulundukları kimselerin kucaklarında götürülmek şartile kendilerinden hiç bir ücret ahzolunmaz.

Biletlerin tebdili

Madde 11 – Herbir yolcu yukarı sınıf arabalarda boş mevki olmadığı halde elinde bulunan bileti yukarı sınıf mevkii biletine tebdil ettirmeğe mezun olub fakat farkı olan ücreti tediye ve ifa edecektir katarların vaktı hareketlerinden on dakika evvel bu veçehile biletlerin tebdili murat olunur ise kabul olunmaz yolcular katarın esnayi hareketinde yukarı sınıftan bir mevkie rakib olmak istedikleri halde almış oldukları bilete ilave olmak ve mecmuunun akçesi o mevkiin fiatine baliğ olmak üzere bir bilet daha alacaklardır yukarı sınıftan olarak alınmış olan bir biletin aşağı sınıftan bir bilete tebdili salifüzzikir dokuzuncu maddede muharrer hallerde caiz olub halatı mezburenin haricinde mümkün olamaz.

Mevkilerin taksimi

Madde 12 – Herbir yolcu almış olduğu bilet iktizasınca bir mevkii mahsusa kesbi istihkak eder ise de işbu mevki evvelce muayyen olmayıb evvelden işaret koyarak kendine

mevki tayin ve tahsisi memnudur. Kumpanya memurları yolculara mevkiler göstermeğe mezun oldukları misillu olbabda yolcular tarafından bir güna taleb vukubuldukta olveçhile iktiza eden mevkileri tahsis etmeğe dahi mecburdurlar yalnızca seyahat eden kadınlar mümkün olduğu mertebe diğer kadınlar ile birlikde olmak üzere mahsus yer bulunub irkab olunacaklardır.

Sıkıntı veren adamların defi

Madde 13 – Diğer yolculara sıkıntı ve rahatsızlığı mucib olan adamlar mahsusan bir bölme isticar etmedikçe arabalara kabul olunmıyacaklardır. Esbabı mezküreye mebni arabalara kabul olunmıyan yolcular araba derununda katetmiş oldukları mesafenin ücreti müstesna olmak üzere vermiş oldukları ücreti nakliyeyi tamamen istirdada hak ve salahiyetleri olacaktır. Bir yolcunun berveçhi muharrer diğer yolculara sıkıntı ve rahatsızlığı mucib olduğu esnayi tarikde sabit olur ise katarın ilk tevakkuf ettiği mevkifte o yolcu arabadan ihrac olunacaktır.

Tevakkufhane ve yolcu ve eşyanın irsali ve biletlerin muayenesi

Madde 14 – Tevakkufhaneler katarların vaktı hareketinden laakal bir saat evvel umuma küşad olunacaktır. Yolcu ve eşya biletleri satılan mahaller dahi dokuzuncu maddede beyan olunan vakitlerde küşad olunacaktır. Yolcular tevakkufhaneler ile arabalara hini duhullerinde sorulduğu gibi hamil oldukları biletleri göstermeğe mecburdurlar. Yolcular esnayi tarikte maksud olan mevkife vasıl oluncıya kadar biletleri muhafaza etmeğe mecburdurlar. Bileti olmıyan veyahud elinde hükümsüz bilet olan yolcular arabalarda katetmiş oldukları mesafenin mukannen ücreti nakliyesini verdikten başka ücreti mezburenin iki misli raddesinde olmak üzere kendilerinden bir de cezayinakdi alınır. Olveçhile mugayiri nizam hal ve harekette bulunan bir yolcunun nereden arabalara rakip olduğu bir sureti sahihada bilinemediği halde alınması lazımgelen ücreti nakliye ile cezayinakdi katarın mebdei hareketinden itibaren bilhesap ahzolunur. Herhangi bir yolcu arabaya rakib olmazdan evvelce bilet alamadığını kondoktöre veyahud katarın başmemuruna kendiliğinden beyan ve ifade eder ise arabalarda hali mevki olduğu halde o misillü yolcu ücreti nakliyeden fazla olarak kendisinden mecidiye akçe beş kuruş alınarak kabul olunur. Herhangi bir yolcu yukarıda beyan olunan ücreti nakliye ve cezayinakdiyi derhal vermez ise arabalardan ihrac olunur.

Arabalara duhul

Madde 15 – Yolcuların arabalara binmeleri ayrıca iki kere çan çalınarak ilan olunur.

Geç kalan yolcular

Madde 16 – Katarın hareket etmesi zımnında üçüncü defa çan çalındıktan sonra arabalara binmek bilkülliye memnudur. Herkim arabalara hareket eder iken binmek ister ise

ve binecek olanlara muavenet eder ise demiryolların umuru zabıtasına dair olan nizamname ahkamına tevfikan hakkında mücazat tertib olunur. Herhangi bir yolcu arabaların hareketinde yetişemez ise vermiş olduğu ücreti nakliyeyi istirdada ve olbabda hiç bir tazminat ahzına hak ve salahiyeti yoktur.

Vasattaki mevkiflerde çıkılması ve araba kapılarının kapanıp açılması

Madde 17 – Araba katarları mevkife geldikte mevkifte beş dakikadan ziyade tevakkuf olunmak üzere geldiği halde mevkifin ismi ve müddeti tevakkuf nida ile yolculara ilan olunur. Katar tamamen tevakkuf ettikten sonra çıkacak olan yolcuların bulundukları arabaların çıkmağa mahsus olan kapıları açılır ve diğer arabaların kapıları derunündeki yolcular taleb etmedikçe açılmaz. Herhangi bir yolcu mevkiini işaret koymaksızın terkederek avdetinde mevkiine ahar bir kimse oturmuş bulunur ise hiç bir iddiaya hakkı olamaz.

İki mevkif beyninde fevkalade olarak tevakkuf

Madde 18 – Demiryolu arabaları mevkiflerin gayri yerde fevkalade olarak tevakkuf ettiği halde yolcular başmemurdan istihsali ruhsat ettikten sonra tarik üzerinde durmamak şartile arabalardan inip lokomotifin düdüğü bir defa çalındığı gibi arabalara girip mevkilerine kuud edeceklerdir. Mezkur düdük üç defa çalındıkta arabalar hareket edecektir. Düdüğün üçüncü defa çalınmasında mevkiine gelmiyen yolcular demiryolu arabalarına rakiben seyahat etmek istihkakından mahrum olurlar.

Arabaların esnayi hareketinde arabalara duhul ve onlardan huruç hususunda ittihazı lazımgelen tedabiri ihtiyatiye

Madde 19 – Katarın esnayi hareketinde arabalardan dışarı sarkmak ve kapıya dayanmak ve pikelerin üzerine çıkmak memnudur. Arabaların kapılarını açmak munhasıran kumpanya memurlarına ait vezaifden olduğundan yolcuların bizzat arabaların kapılarını açmaları memnu olduğu gibi katarlar tamamen tevakkuf etmemiş olduğu halde arabalara binmek veyahut onlardan inmek ve hatlar ile makinelere yaklaşmak ve mevkiflerde umumun hurucuna mahsus kapıların gayri yerlerden çıkmak bilkülliye memnudur.

Arabaların derununda vukubulan hasarat

Madde 20 – Arabanın cam veyahut ebniyelerinin kırılmasından ve içerisinde vukubulan hasarat ve telvisattan dolayı itası lazımgelen tazminat mukarrer olan şeraite tevfikan kumpanya memurları marifetile ahzutahsil olunur.

Araba katarlarının tehiri ve seyrüseferin inkıtaı

Madde 21 – Katarların hareketleri ile subu maksuda muvasalatlarında vukubulacak teahhurat kumpanya aleyhinde bir güna şikayet ve iddia dermiyanına baisi hak ve salahiyet olamayıp bir katar bir seferini icra etmediği veyahut seyrüseferi munkati olduğu halde

yolcular yalnız vermiş oldukları ücreti nakliyenin gidilmemiş olan mesafe nisbetinde olan miktarını istirdattan başka hiç bir şey iddia edemiyeceklerdir.

Kelpler ile tehlikeli eşya ve tütün içenler

Madde 22 – Yolculara mahsus arabalara kelp ve sair hayvanat irkabı memnu olup ancak kucakta götürülen ve diğer yolcular tarafından bir güna iştikaya sebeb olmıyan küçük köpekler bundan müstesnadır. Hangi sınıftan olur ise demiryolun bilcümle arabalarında tütün içmek caizdir. Fakat birinci sınıf arabalarda tütün içmek bir bölme içinde bulunan yolcuların muvafakatine menut olup eğer araba katarlarında tütün içenlere mahsus bölmeler var ise diğer bölmelerde tütün içmek caiz değildir. Her bir katarın ikinci sınıf arabalarında adeta tütün içmiyenler için mahsusan kupalar tahsis olunur. Yolcuların beraberlerinde ağırlık namile kabili iştial mevad ve zarar ve hasarı mucib mayiat veyahut eşyayi saire nakletmeleri memnudur. İşbu memnuiyet bahusus dolu tüfek ve barut ve kabili iştial ecza ve sair bu misillü mevaddı mühlike hakkında dahi caridir. Demiryolu memurları bu babda itminan hasıl etmek üzere tetkikatı lazıme icrasına mezundurlar. İşbu kaide hilafına olarak vukubulacak her güna halühareketten terettüb eden bilcümle zarar ve ziyanı tazmin etmeğe o misillü halühareketin failleri mecbur olacakları misillü bermucibi kanun cezayinakdi dahi ita edeceklerdir. Demiryolu arabalarında tüfenk bulunur ise bunların boruları yukarı olmak üzere amudi surette bulundurulmak lazımgelir.

Yolsuz harekette veyahut sarhoş olan yolcular

Madde 23 – Herhangi bir yolcu demiryolu arabaları dahilinde cari olan evamir ve nizamata ve memurlar tarafından edilen tenbihata veyahut usul ve kaideye mugayir halüharekette bulunur ise arabadan dışarı tardolunacak ve o misillü yolcunun kendisinden alınmış olan ücreti istirdada hak ve salahiyetiolamıyacaktır. Sarhoşluk halinde bulunanların arabalara ve tavakkufhanelere girmeleri memnudur bu misillü kimesneler görülmeksizin araba ve tavakkufhanelere girmiş olur ise derhal dışarı çıkarılır ve bunlar arabaların esnayi hareketinde veyahut ağırlıkları demiryolu defatirine kaydüterkim olunduktan sonra ihraç olunurlar ise eşyalarını subu maksuda vasil olmazdan evvel istirdat etmeğe kat'an hak ve salahiyetleri olmıyacaktır.

İKİNCİ FASIL

Ağırlık beyanındadır

Ağırlık tabirinin tefsir ve izahı

Madde 24 – Her türlü eşya ve paket ve boğça ve gecelik elbise ve yolcuların esnayi seyrüseferde muhtaç oldukları kaffei eşyaya ağırlık tabir olunur büyük sandık ve fıçı ve zikrolunan sınıf dahilinde olmıyan her türlü emval ve eşyayi ticariye ve her türlü levazımatı

saire müstesna olarak bazı şerait ile kabul olunabilir sür'ati hafife ile giden arabalara kabul olunmıyan eşya ağırlık namile yolculara mahsus olan arabalara dahi kabul olunmaz.

İstif ve eski markalar

Madde 25 – Layikile ve kavice çuvala istif edilmediği tahakkuk eden bilcümle eşya denkleri reddolunur denklerin irsal kılındığına dair üzerine demiryol vasıtasile veyahut diğer suretle vaz kılınmış olan eski markaların kaldırılması lazım gelir bu ihtiyata riayet olunmayıpta o misillü eşya savbı maksudun gayri yere gidecek olursa bundan dolayı zuhura gelecek zarar ve hasardan kumpanya mes'ul değildir.

Yolcuların müstashibi olan eşya

Madde 26 – Herhangi bir yolcu almış olduğu bileti araba katarlarının vaktı hareketinden nihayet onbeş dakika evvel getirip ibraz ederek müstashibi olan eşyayı demiryolun kayit odasına kayit ve ibraz ettirmez ise o katar arabasile eşya naklolunamaz hatta talep ve iddia edemez eşya denkleri kaydolunmıyarak bir sureti istisnaiyede ve ileride kaydolunmak üzere gönderilirse bu misillü eşya kaydolunacağı vakte kadar kabul olunmamış eşya gibi addolunur ve ücretinakliyesi dahi muamelei kaydiyesinin hini icrasında tediye kılınır.

Yolcuların götürdükleri eşya

Madde 27 – Yolcular gümrük ve sair nizamata tevfiki hareket etmek şartile hacmen küçük olup diğer yolcuların rahatsızlığını mucip olmıyan eşyayı arabalarda yanlarına alabileceklerdir bu misillü eşya demiryolu defatirine kaydolunmayıp muhafaza ve nezareti munhasıran yolculara aittir.

Eşya pusulası ve eşyanın teslimi

Madde 28 – Yolcular eşyalarını kumpanyaya teslim ettiklerinde bir pusula alacaklardır yolcular eşyalarını kaydettirdikleri vakit hamil oldukları mevki biletini irae etmeğe mecburdurlar kumpanya demiryol katarlarile naklolunan eşyayı vermiş olduğu pusulayı istirdat ederek teslim eder kumpanya eşyanın kendine teslim olunduğuna dair pusulayı hamil olan zatın o eşya kendi malı olup olmadığını tahkike mecbur değildir kumpanya eşya pusulasını aldığı gibi o pusulada münderiç eşyadan mesul değildir. Eşyanın sahibleri yedlerinde mevcut pusulada münderiç eşyayı savbı maksuda geldikte herhangi araba katarında bulunmak üzere kaydolunmuş ise o katarın vusulünden sonra talep etmeğe hak ve salahiyetleri olur eşya arabalarından tenzil ve mahalli mahsusuna vaz ve tertib olunarak bunun için iktiza eden vaktu zaman mürur ettikten sonra mahalli mahsusunda eshabına teslim olunacaktır araba katarlarının savbı maksuda vusulünden sonra sahibi tarafından taleb olunmıyan eşyadan tarifesi mucibince mağaza resmi alınacaktır hiç bir yolcu eşya pusulasını ibraz etmediği halde hakkı tasarrufunu isbat etmedikçe eşyasını alamaz ve hakkı tasarrufunu

isbat ettikte eşyasını ahzeyledikten sonra usulü veçhile makbuz senedi ita eder ve kumpan-ya ahval ve mevakie göre bu bapta kefil dahi talep edebilir.

Kumpanyanın mesuliyeti

Madde 29 – Kumpanya eşyayı kabul ile pusulasını verdiği tarihden pusulayı alıp eşyayı sahibine teslim ettiği vakte kadar ikinci fasılda emtia ve eşyaya dair münderic ahkam ve şerait ve atiyüzzikir şeraiti mahsusaya tevfikan o eşyanın zayiatından mes'ul olacaktır evvela eşyaca bir güna sakatlık olur ise sağlam olan miktarı tenzil olunarak sakatlanmış olan kısmı tazmin edilecektir saniyen eşya sigorta edilmiş ise zayiatı veyahut sakatlanmış olan kısmı için verilecek tazminat hiç bir halde kilogram başına kırk kuruştan ziyade olmıyacaktır salisen eşya miktarı on numaralı tarifede tayin ve beyan kılınmış olan ziyade kıymet üzerine bir sureti mahsusada sigorta ettirildiği takdirde olbapta vukubulan sakatlık veyahut zayiatın kıymeti hakkiyesine tekabül etmek şartile verilecek tazminat beyan olunan kıymetin mikdarına kadar iblağ olunabilecektir eşya için beyan olunan ziyade kıymet arabaların hareket ettiği mevkiin eşya memuru tarafından pusulaya dercolunmak lazımgelir rabian demiryolu arabalarının vusulünde yirmi dört saate kadar sahibi tarafından alınmıyan eşyadan müddeti mezküre inkızasında kumpanya mes'ul olamaz bir yolcu eşyasını savbı maksuda vusulünde isteyipte kumpanya tarafından verilmez ise işbu eşyayı hangi gün ve saatte talep eylediğini mübeyyin muvasalat mevkii kaleminden bir sened alacaktır kaydolunmamış olan yolcuların arabalarda kendi yanlarında hıfzettikleri eşyanın zayiat ve telefatından kumpanya mes'ul değildir.[1]

Eşyanın zayi olması

Madde 30 - Sahibine hini tesliminde noksan olan eşya denklerine araba katarının vürudünden sekiz gün geçmedikçe zayi olmuş nazarile bakılamaz sekiz gün mürurundan sonra eşyanın sahibi olan yolcu işbu nizamnamenin yirmi dokuzuncu maddesi hükmünce verilmesi lazım gelen tazminatı talep ve iddia etmeğe istihkakı olacak ve bundan başka hiç bir iddiada bulunamıyacaktır eşyası zayi olan yolcu eşyasının bulunduğunu haber aldığı tarihten dört haftaya kadar fazla bir güna ücreti nakliye verilmiyerek mahalline meccanen naklolunmak üzere almış olduğu tazminat akçesini iade edip eşyasını ahzüistirdat edeceği şartını tazminatı aldığı vakit dermeyen edebilecek ve eğer o adam talep edecek olur ise bu şart bir senet derununa yazılarak mal sahibine verilecektir.

Emanetci

Madde 31 - Kumpanya tarafından emanetciler bulunacak olan mevkiflerde yolcular eşyalarını eşya odasına teslim için mezkur emanetcilere müracaat edecekleri misillü eşyaların matlub olan mevkife vasıl olarak kumpanya tarafından teslim olundukta dahi o mevkifte

---

[1] *Bu maddedeki hadlerin on katına yükseltildiği 14/6/1937 tarih ve 3259 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde hükme bağlanmıştır.*

memur bulunan emanetcileri kullanacaklardır kumpanya işbu emanetcilerin umur ve hidematından kat'an mes'ul değildir mezkur emanetcilerin iktizayi halde bir alameti farıkaları olub ellerinde kumpanya tarafından bir kıt'a ruhsatname ile alacakları ücuratın mikdarını havi bir kıt'a tarifename dahi mevcud bulunacaktır zikrolunan emanetçiler kendilerinden taleb olundukta tarifnameleri ile ruhsatnamelerini göstermeğe mecburdurlar.

Gaib olan eşya

Madde 32 - Demiryolunun hududu dahilinde veyahut arabaları içerisinde bulunubda kumpanyaya teslim olunan eşya ve emval laakal bir sene alihaliha hıfzolunacaktır bu müddet güzeran ettikde eshabının işbu eşya ve emval üzerinde hukuku tasarrufiyesi kalmıyacağından kimesne tarafından taleb ve iddia olunamıyacaktır gaib olubda sonradan bulunmuş olan eşyadan bozulmağa müstaid olanları mümkün olduğu mertebe bedeli layıkile füruht olunub esmanı hasılası zikrolunan bir sene müddet inkızasına kadar sahibi vürudünde verilmek üzere hıfzolunacaktır.

Nakli emavat beyanındadır Şeraiti nakliye

Madde 33 - Emvat mutlaka seyriseri ile naklolunub daima cenazenin yanında sefer olunacak mesafe için bir kıt'a bileti hamil bir zat bulunacaktır emval naşları üzeri mestur emtia arabalarile naklolunacağından olveçhile bir araba isticar olunması lazımgelir mevtanın naşı layıki veçhile kapatılmış bir sanduka derununda mevzu olacaktır bunların ücuratı nakliyesi arabaların vakti hareketinden evvelce ahzüistifa olunacaktır naklettiren zat hükümeti mahalliye tarafından bir ilmühaber ibraz etmedikce hiç bir cenaze demiryolu arabalarına kabul olunmıyacaktır.

Arabalar ile edevatı müteharrikenin nakli beyanındadır Bunların sureti kabul ve nakli

Madde 34 – Araba ve edevatı müteharrike yalnız kumpanya tarafından irae ve tayin olunan mevkiflerde alınacağı gibi mücerred kumpanya tarafından tayin olunan mevkiflere irsal olunmak üzere kabul olunur böyle araba ve edevatı müteharrike naklolunacağı araba katarının zamanı hareketinden iki saat evvel kumpanyaya bildirilmek ve naklolunacak araba ve edevatı müteharrike dahi katarın hareketinden nihayet bir saat evvel mevkife irsal ve teslim olunmak lazımgelir berveçhi muharrer araba ve edevatı müteharrike nakil ve irsali arzusunda bulunan zat demiryol hattının vasatında bulunan mevkiflerin birinden nakletmek ister ise keyfiyeti demiryolu arabalarının mebdei hareketi olan mevkife yirmi dört saat evvelce beyan ve iş'ar edecektir kumpanya işbu eskali seyriseri ile hareket eden mahsus katarlar vasıtasile nakletmeğe mecbur değildir naklolunacak her bir arabanın yanında bir adam bulunub işbu adam seyrisefer edeceği mesafe için bir bilet ahzedecektir.

Arabaların savbı maksuda vusulünde teslimi

Madde 35 – Arabalar ile edevatı müteharrike mahalli maksuda vasıl olundukta verilmiş olan makbuz senedleri alınıb bunlar mürselünileyhe teslim olunacaktır. İşbu arabalar ile edevatı müteharrikeyi katarların vusulünden sonra iki saate kadar eshabı gelib alacaklardır. Meğerki katarlar akşam üzeri alafranga saat altı raddelerinde gelmiş ola. Bu halde zikrolunan iki saat müddet ferdası günü sabahleyin saat altı raddelerinden itibaren cari olacaktır. Bu müddet güzeran edibde sahibleri tarafından alınmıyan arabalar ile edevatı muteharrike için yedi numaralı tarifename mucibince saat başına muayyen olmak üzere mağaza ücreti ahzutahsiline kumpanyanın hak ve salahiyeti olacaktır.

Yolcuların kendi arabalarında olarak naklolunan eşyaları

Madde 36 – Naklolunan arabaların yanlarında bulunan kimesneler rüsumat nızamatına tebaiyyet etmek kaydüşartile elli kilograma kadar eşyalarını mezkür arabalar derununa koyabileceklerdir. Elli kilogramdan ziyade olan eşyadan seyrihafif ile giden ikinci sınıf arabalara mahsus olan ücuratı nakliye alınacaktır.

Kumpanyanın mes'uliyeti

Madde 37 – Demiryolu vaaıtasile naklolunan araba ve edevatı müteharrike hakkında kumpanyanın vaki olan mes'uliyeti emtia ve eşyanın nakline dair olub bu nevi eskale dahi şümulü olan şerait dahilinde olarak caridir. Yanında bulunan adam tarafından menolunması mümkün olan bir hadiseden dolayı işbu arabalar ile edevatı müteharrikeye isabet edecek zarar ve hasardan kumpanya mes'ul değildir. Bir güna zayiat ve sakatlık vukuunda verilecek tazminat eşyanın kıymeti hakikiyesini ve mürsil tarafından beyan ve ihbar olunan mikdarı vechen minelvücuh tecavüz etmiyecektir. Yalnız arabanın kıymeti beyan olunub bunun içerisinde bulunan eşya ihbarı kıymet maddesine dahil değildir. Naklolunan arabaların içerisinde bulunan eşyaca bir güna zarar ve hasar vukubuldukta bundan kumpanya mes'ul değildir. Kumpanya yalnız kendisinin eseri kusur ve hatası olduğu delaili kaviye ile sabit olan zarar ve hasardan mes'ul olur. Zayi olan veyahud sakatlanmış bulunan arabanın kıymeti bin kuruşu tecavüz ettiği halde bunun için mahsus olan sigorta resmi on numaralı tarife mucibince verilmedikce ve resmi mezkürun tediye ve ifaolunduğu irsal pusulasına dercedilmedikce o misillü arabalar için verilecek tazminat hiç bir halde bin kuruştan ziyade olmayacaktır.[2]

Hayvanın kabulü ve demiryolu arabalarına tahmil ve tenzili ve hasta ve gayri munis hayvanatın ademi kabulü

Canlı hayvanat

Madde 38 – Canlı hayvanat yalnız kumpanya tarafından tahsis ve tayin olunan mevkif-lere alınacağı gibi mücerred kumpanya tarafından tahsis ve tayin olunan mevkiflere irsal kılınmak üzere kabul olunur. İşbu hayvanatın demiryolu arabalarına tahmil ve oralarda

[2] *Bu maddedeki hadlerin on katına yükseltilmesi konusunda 14/6/1937 tarih ve 3259 sayılı Kanun ile 25/12/1942 tarih ve 4341 sayılı Kanuna bakınız.*

tenzili mürsil ile mürselünileyh olanlara aid olub bu zatlar iktiza eden bağ ve ipleri tedarik ile matlup olan emniyet hasıl olacak derecede bu hayvanatı bağlamağa mecburdurlar. Hastalıklı olan ve tabilleti müstevlivesi olan mahalden gelen hayvanat demiryolu arabalarile naklolunamazlar. Kumpanya vahşi hayvanat nakline mecbur değildir. Kumpanyanın naklolunacak hayvanatın yanlarında bir adam bulunmasını taleb etmeğe hakkı olub bu adamlar sürülerin bulunduğu vagonlarda hazır olarak bunlara nezaret edeceklerdir. Lakin mevkif memurları tarafından olunan muvafakat üzerine bu babda istisna caiz olabilir. Fakat şukadar varki kalilülcürm olan hayvanatın ve bahusus layiki veçhile kapalı ve içerisi havalı ve vasi kafesler içinde bulunan tuyurun sahibleri yanında bulunması mecburi değildir.

Köpekler

Madde 39 -Köpekler mahsus sandıklar içinde olarak naklolunur bunlar mutlaka azimet mevkifinde demiryol arabalarına vaz olundukta ücreti tediye olunarak mürsiline bir kıt'a ilmühaber verilerek nakil ve isbal edilir ve muvasalat mevkiflerine vasıl oldukta azimet mevkifinde kumpanya tarafından verilmiş olan ilmühaber ahz ve istirdat olunarak köpekler sahibine teslim olunur kumpanya savbı maksuda vusulde talep olunmıyan köpekleri muhafaza etmeğe mecbur değildir işbu ahkam ve şerait yolcuların yanlarında bulunan ve yolcu araba katarlarında naklolunan köpekler hakkında olup bu sınıf dahilinde olmıyan köpekler otuz sekizinci ve kırk birinci maddelerde münderic ahkam ve şeraite tevfikan naklolunur.

Beygir

Madde 40– Beygir naklolunabilecek olan araba katarlarını tertip ve beygirlerden bir katara nekadar tahmil edilebileceğini tayin etmek maddeleri kumpanyaya aittir beygirler katarların vakti hareketinden nihayet bir saat evvel azimet mevkifinde bulunmak lazımgelir beygirler gece veyahut sabahleyin alafranga saat yedi raddelerinde hareket edecek olan katarlar vasıtasile naklolunması murat olunur ise keyfiyet mürsili tarafından mebdei hareket olan mevkife akşam üzeri saat sekizden evvelce haber verilmek lazımgelir.

Vasatta bulunan mevkiflerden beygir irsal edecek olanlar evvelce mevkifmemurları ile kararlaştırmadıkça beygirlerini murad ettikleri vakitte irsal edemezler bu veçhile naklolunan beygirler mahalline vardıkta sahiplerinden ilmühaberleri ahz ve istirdat olunarak teslim olunur ve bunların mevkife vusulünden nihayet bir saat sonra sahipleri tarafından alınması lazım gelir zikrolunan bir saat müddet munkaziye olubda sahibleri tarafından alınmaz ise mezkur beygirler açıkta bulunsa bile bunlardan fazla olarak bir ücret ahz ve tahsiline kumpanya mezundur beygirler azimet mevkifinde ücretleri tediye olunarak nakolunurlar.

Ağnam ve hayvanatı saire

Madde 41 – Her nevi ağnam ve hayvanat naklolabilecek katarları ve birdenkabul olunabilecek ağnam ve hayvanatın mikdarını tayin etmek kumpanyaya aittir ağnam ve

hayvanatın ayrı ayrı nakli boş mahal bulunmasına mütevakkıf olup evvelden temin olunamaz her nevi ağnam ve hayvanatı saire azimet mevkifinde ücreti naktiyesi tediye olunarak naklolunur ve katarın azimetinden nihayet iki saat evvel mevkife isal edilmek lazımgelir.

Eğer ağnam ve sair bu misillü hayvanat gece veyahud sabahleyin alafranga saat yediden evvel hareket eden katar ile gönderilmek murad olunursa keyfiyet akşam üzeri saat sekize kadar kumpanyaya ihbar olunmak lazım gelir.

Hayvanatı mezküre mahalli maksuda vasıl oldukda ilmühaberleri ahz ve istirdat olunarak teslim olunur ağnamın mevkiflerde arabalardan tenzili ve sahibi tarafından kaldırılması katarın mevkife vusulünden nihayet iki saate kadar icra olunmak iktiza eder bu müddet güzeran edipte kaldırılmıyan hayvanat mevkifin hududu dahilinde bulunması caiz olursa sekiz numaralı tarifenamenin ahkamı mucibince o makule hayvanattan ilave olarak ücret ahzolunur.

Mes'uliyet

Madde 42 – Kumpanya seyrihafif hakkında olan faslın hayvanat nakline dair olan ahkam ve şeraiti dahilinde olarak köpek ve beygir ve sair hayvanatın zayi ve mecruh olmalarından mes'ul olacaktır.

Fakat umuru nakliyenin tehlikesinden dolayı hayvanat hakkında terettüb eden zarar ve hasardan kumpanya mes'ul değildir. Yanında bulunanlar hayvana taraflarından telef ve cerhedilen veyahud birbirlerini telef veyahud cerheden ve arabalara tahmil ve arabalardan tenzil ve araba ile nakledilir veyahud mevkifte muhafaza olunur iken düşen veyahud boğulan ve kaçan hayvanat için sahiplerine hiç bir tazminat ita olunmıyacaktır.

Vukuu çobanlarına aid bazı esbaptan dolayı zuhura gelecek zarar ve ziyandan dahi kumpanya mes'ul değildir. Umuru nakliye için müstamel olan edevatta sakatlık vukuundan neş'et edib kumpanyanın mes'ul olduğu zarar ve hasarat müstesna olmak üzere ağnam ve hayvanatı sairenin esnayi naklinde ademi dikkat ve nezaretten ve tedabiri lazıme ittihaz olunmamasından veyahud edevat bulunmamasından dolayı vukubulacak her güna zarar ve hasar hiç bir veçhile kumpanyanın uhdei zimmetine terettüb etmiyen zarar ve hasardan madud olur. İşbu hayvanat sigorta edilmemiş olur ise kumpanyanın derecei mes'uliyeti beygir için bin ve semiz sığır için sekiz yüz ve zayıf sığır için altı yüz ve dana için iki yüz elli ve semiz hınzır için üç yüz ve zayıf hınzır için yüz yetmiş beş ve dişi koyun ve keçi ve koyun ve kuzu ve hınzır yavrusu için seksener ve köpek için yüz kuruş ve katır ve merkeb için altı yüz ve bunlar arasında zikrolunmıyan hayvanatın her kilogramı için yüz altmış kuruş tazmin verilir.

Mezkür hayvanatın kıymetleri zikrolunan miktarlardan ziyade olduğu beyan olunur ise o misillü hayvanattan sureti mahsusada sigorta namile bir ücreti munzama ahzine kumpanya mezundur.[3]

[3] *Bu maddedeki hadlerin on katına yükseltildiği konusunda 14/6/1937 tarih ve 3259 sayılı Kanun ile 25/12/1942 tarih ve 4341 sayılı Kanuna bakınız.*

Teslimin müddeti

Madde 43 – Hayvanat yolcu arabaları veyahud muhtelid katarlar ve emtia katarlarından hangileri ile naklolunacak olur ise işbu eskalin mevkife bilvürud nekadar müddet zarfında teslim olunması maddesi seyriseri ve seyrihafif için muayyen olan tedabire mukabil gelecek surette ve işbu nizamnamede münderiç ahkam ve şeraite tevfikan tayin olunacaktır. Hayvanat savbı maksuda vasıl oldukta mürselünileyh olan kimesne yolcu arabaları ile naklolunan beygir ve köpekleri işbu nizamnamenin 28 inci maddesinde ağırlıkları hakkında muayyen olan müddet zarfında gelip taleb etmeğe hak ve salahiyeti olacaktır.

İKİNCİ BAB
BİRİNCİ FASIL

Emtia ve eşya

Madde 1 – Seyrihafif ile naklolunacak emtia ve eşya kumpanya tarafından bu misillü eşyanın kabulü için hangi mevkifler tayin olunmuş ise oralarda kabul olunur ve ihracı için dahi hangi mevkifler tahsis edilmiş ise oralara ihraç kılınır.

Emtia ve eşyanın kabulü

Madde 2 – Naklolunmak üzere mevkife götürülen emtianın zayi olmaması veya bozulmaması için denklere vaz'ı lüzumu kumpanya memurları tarafından hissolunur ve bu misillü emtianın denklere asla veyahud layikile bastırılmadığı tahakkuk eder ise ahzükabulüne kumpanya mecbur olmıyacaktır.

Bu halde bulunan kaffei eşya bir sureti istisnaiyede olmak ve hatar ve hasarı ve mürsil ve mürselünileyhe raci bulunmak üzere demiryol arabalarına kabul olunub şukadar ki eşyanın asla veyahud layiki veçhile denge bastırılmamış olduğuna dair hamule senedine şerh verilerek zirine mürsil tarafından vazıimza edilecektir.

Kumpanya münasib göreceği şekil ve heyette olmak üzere buna dair mürsilden bir senedi mahsus alacaktır.

Katarlara kabul olunmıyan ve kabulü bazı şeraite menut olan eşya

Madde 3 – Evvela şekil ve hacım ve sikletine ve daha sair cihatına nazaran demiryol katarları ile nakli kabil olmıyan her türlü emtia ve eşya demiryol arabalarına kabul olunamaz. Hangi eşya bu sınıfta dahil iduginin tayini kumpanya memurlarına aittir. Saniyen ikinci faslın altıncı maddesinde münderic mevad müstesna olmak üzere barut ve kolomenbik duriye darjan tabir olunan eczayi sehlüliştial ve dolu tüfekler (papyepro) denilen müştail bir nevi kağıt ve kapsol ve sanayii nariye ve pamuk barutu ve fitil (vetirugliserin) ve asidbikrik ve natron fon dinamit ve içi barutlu kapsül ve bilcümle fosforu havi terkibat misillü ateş almağa ve patlamağa müstaid kaffei mevad ve ecza demiryol arabalarına kabul olunamaz.

İKİNCİ FASIL

Zirde beyan olunan ecza yani birincisi eter ve neft ve lokman ruhu ve kolodyon ve sülfür dö karbon halis veyahut gayri halis olarak ağaçtan ihrac olunan biroksluk ruhu ve bilcümle ruhlu mayiat; ikincisi yeşil kireç üçüncüsü klorat dö potas esirbikrik dördüncüsü her nevi hamızatı madeniye mürekkebatı ve yağ fabrikalarında hasıl olan yağ tortuları ve sodanın yakıcı olan tortusu ve sodanın adi kale suyu ve birde potas kostifik kale suyu ve eczayi mezkürenin naklinde müstamel olan bilcümle kablar ve her nevi cila boyaları ve ecza hulasaları ve dehniyatı taire ve semine ve bir dem derununde bulunan mayiat ve beşincisi terementi yağı ve katran yağı ve kabili iştial olan yağlar ve kankin dö fotojen yani müvellidüzziya ve pinolin ve bezin ligorin ve neftli petrol ve bundan ihrac edilen müfredat ve eczayi mezkurenin naklinde istimal olunan kablar ve bilcümle müteaffin yağlar ve nışadır ruhu, altıncısı her nevi kibrit ve maden ibi tabir olunub ince ve su sızmaz borusu derununde bulunan barutun miktarı cüz'i emniyet fitilleri ve poşe tabir olunur ve saçtan masnu ateş kutuları,yedincisi fosfor, sekizincisi pamuk ve pamuk teferruatı ve pamuk fabrikalarının çuha parçaları ve pamuk ipliği parçaları yün ve kenevir ve üstüpi ve paçavra bir nevi yağlanmış eşya pamuk kumaşlar ve monkotşudi tabir olunur pamuklar ve mel dö för, dokuzuncusu; halis veyahut gayri halis petrol ve petrol hulasası ve bunların naklinde istimal olunan bilcümle kablar, onuncusu katarların tevakkuflarına alamet olmak üzere demir çubuklar üzerine vazolundukda başlamak üzere tertib olunan fişenkler ve on birincisi kapsül amors ve madeni hartuşlar ve on ikincisi külçe olarak altın ve gümüş ve beyaz altın ve bilcümle nukud ve evrakı nakdiye on üçüncüsü resim levhaları ve asarı sınaiye on dördüncüsü asid arsenik ve ondan ihrac olunan müfredatı kimyeviye ve siyah arsenik ve sair mevaddı semmiye on beşincisi kemik kömürü on altıncısı sulu veyahud kurumıyan ve kumpanyanın bu sınıftan addedeceği bilcümle eşya bazı şeraitle demiryol arabalarına kabul ve naklolunacaktır ve bu misillü eşyanın denklere vaz'ı ve sureti irsali kumpanya tarafından tayin kılınacaktır.

Zirde beyan ve tadad olunan eşya dahi demiryolu katarlarına kabul ve naklolunur şöyleki ot kamış kabuk saman kömür tozu eşyai mezkürenin üzeri tenteli vagonlara tahmili caiz isede bunların tahmil ve ihracı mürsil ve mürselinüleyhe aittir ancak tenteler kumpanya tarafından tensib olunduğu halde mürsil tarafından tedarik olunacaktır ve alçı ve kireç külü ve teras ve adi kömürün nakli hakkında dahi şeraiti salife cari olacaktır.

Tahmil ve nakli kumpanya memurlarının tahkikatına nazaran müşkülatı fevkaladeyi mucib olacak olan emtia ve eşya terazii tarafeyn ile takarrur edecek şerait veçhile kabul ve naklolunacaktır.

İşbu nizamnamede tarif olunan bilcümle ecza ve eşyanın esnayi naklinde bunların yanında mürsili tarafından bir adam bulunması lazımedendir. Demiryolile nakli caiz olmıyan eşyayı naklettirmek veya nakli caiz olan eşya hakkında cari olan eşya şeraite mugayir suretle geçirmek maksadile mürsil tarafına nevi ve cins ve yanlış veyahut noksan suretile beyan olunduğu halde nizamen mukarrer olan mücazattan başka bir suretle kaçırılan eşyanın beher kilogramı için elli kuruştan aşağı olmamak üzere cezayinakdi alınacaktır. Bu misillü eşyayı

irsal edenler eşyayi mezküreyi kumpanyaya teslim etmesile mezkür cezayinakdinin itasına mecbur olduktan başka bu fiili irtikaba müteşebbis olmasından dolayı terettüb edecek her güna zarar ve hasardan dahi mes'ul olacaklardır. İktizayı hale göre mezkür cezayinakdi ya katarın vakti hareketinde veyahut katarın mevkife muasalatında ahzolunur.

Nakliye kontratosu

Madde 4 – Nakliye kontratosu usul ve nizamına tevfikan tanzim kılınmış olan hamule senedinin mürsil tarafından ibraz olunmasından ve kabul olunduğunu musaddak kumpanya namına olarak azimet mevkifinin damgası vazedilmekten ibarettir.

Hamule senedinde münderic eşya kamilen kumpanyaya teslim olunduktan sonra kaydiye kaleminin damgası dahi mezkür hamule senedine vazolunacaktır. Hamule senedine kaydiye kalemi tarafından damga vuruldukta o senedin natık olduğu emtia ve eşya kumpanyaya teslim olunmuş addolunur.

Hamule senedi

Madde 5 – Bilcümle emtia ve eşyanın bir nümunesi kumpanya tarafından tebettirilerek üzerine damga vazolunmuş olan bir kıt'a hamule senedile beraber irsal olunur.

Hamule senedatı hakkında tedabiri atiyenin ittihazı iktiza eder. Tahmil ve tenzili mürsil ve mürselünileyhe ait olan emtia ve eşya ile hini irsalinde rüsumat memuru tarafından muayene olunması lazım olan eşya için mahsus hamule senetleri tertib olunub bunlara zikrolunan emtiadan gayri şey ithal olunmaması ve saniyen 4 üncü maddede beyan olunan damganın hamule senedine vazı mürselünileyh ile kumpanya beyninde bir mukavele vaki olduğunu müsbet addolunması lazım gelir.

Mürsil ve mürselünileyhleri tarafından bilfiil tahmil ve tenzil olunacak olan emtia ve eşyanın miktar ve sikleti tarifenameler veyahud mukavelatı mahsusa iktizasınca hamule senedine gerek yazılsın ve gerek yazılmasın kumpanya hakkında dava vukubuldukta bir senedi makbule addolunamaz. Eşya kalemine girib damga vurulmasını taleb etmeğe mürsil olan zatın hak ve salahiyeti vardır. Emtia ve eşyanın kumpanyaya teslimi tarihine yalnız mezkür damga senedi kavi addolunur.

İşbu nizamnamenin ahkamı mündericesine mugayir suretle şeraiti havi olan bilcümle hamule senetleri reddolunur ve mevkiflere teslim olunmazdan evvel sair bir suretle naklettirilen eşyanın hamule senetleri balada tarif olunan hamule senedine leffedilerek kumpanyaya teslim edildiği halde kumpanya demiryolu nizamnamesinin haricinde tanzim olunmuş olan bu misillü hamule senetlerini reddeder.

Salisen hamule senetlerinde mahallin ismi ve eşyanın nereden geldiği ve tarihi muharrer olmak lazımgelir. Emtia ve eşyanın ve hararların marka ve adedi ile içerisinde ne cins mal olduğu malın harar ve denk ile beraber ne kadar ağırlıkta bulunduğu ve ne yolda istif ettirilmiş olduğu hamule senetlerinde tasrih edilir.

Vezni caiz olmıyan emtia ve eşya usul ve nızamı veçhile hamule senedine gayet açık tahrir olunur. Hamule senetlerine mürselünileyhin ismi ve şöhret ve mahalli ikameti ve malın hangi mahalle gideceği yazılıp zirine mürsil tarafından vazıimza olunur. Bu imzanın ya el ile veyahut tabı damga ve saire ile icra olunması lazım gelir.

Harar ve denklerin üzerinde okunur suretle menkuş olan marka ve numaralar hamule senetlerine dahi aynen yazılır.

Rabian mürsil göndereceği emtianın cins ve nevi ve miktarını sahih suretle beyan ve ifade edip bunları yanlış söğler veyahut olbabta irtikabı kizb eyler veya ifade ve beyanı kafi olmaz ve sarahatce noksan bulunur ise bu hallerden terettüb eden netayic kendisine raci olur

Harar ve denklerin içerisinde mevcud ve eşyanın hamulesinden de muharrer şerh ve izahata muvafık olub olmadığını tahkik için denk ve hararları mürsil ve mürselünileyhe ve anların vekilleri veyahud iki nefer şahid hazır olduğu halde muayene ve tedkik etmeğe kumpanyanın hakkı ve salahiyeti olacaktır.

Eğer denk ve hararlarda bulunan emtia ve eşyanın miktarı vezni ve cinsi hamule senedinde münderic izahata tevafuk etmez ise o misillü eşyadan fazla olarak iktıza eden ücreti nakliye alındıktan başka yüz kuruş cezayinakdi dahi alınır.

Hamisen mürsil emtia ve eşyanın irsal olunmak üzere kumpanyaya teslim olunduğunu natık bir sened taleb edebilir.

Sadisen emtia ve eşyanın müfredatını havi olarak kumpanya tarafından pusula verilmez.

Sabian demiryolu olmıyan mahalde veyahut emtia ve eşya nakli için küşad olunmamış olan mevkiflere irsal kılınan emtia ve eşyaya gelince işbu eşyanın savbı maksuda isali için mürsil olan zatin hangi mevkifde bunları alacağı hamule senedine tahrir ve işaret etmeğe mürsil mecburdur.

Saminen hamule senetleri kumpanya tarafından tertib ettirilmiş olan nümuneye muvafık olmak lazım geldiğinden bilcümle demiryolu mevkiflerinde tarifede münderic fiat veçhile hamule senetleri satılır.

Gümrük rüsumatına dair ahkam ve şerait

Madde 6 – Mürsil rusumat memurları tarafından taleb olunan evrak ve ilmühaberleri hamule senedine rapt ve ilave etmeğe mecburdur. İşbu evrak ve ilmühaberlerin hamule senetlerine kaydütahrir olunması lazım olub bu bapta noksan olur veyahut mevcud evrak kafi olmaz ise bundan terettüb eden mes'uliyeti kumpanya kat'an deruhde etmiyeceği misillu hamule senedinde muharrer olmıyan evrak ve senedattan dahi mes'ul olmıyacaktır.

Ücuratı nakliyenin sureti istifası

Madde 7 – Ahzüistifası lazım gelen ücuratı nakliye kumpanyanın tarifenamelerinde muayyen ve muharrer olduğundan ücuratı nakliye ile tarifenamelerde münderic ücuratı müteferrüadan başka hiç bir akçe ahzütahsil olunmıyacaktır. Emtia ve eşyanın dühul ve

hurucu ve transit suretle ve berren tekrar irsali için rusumat itası ve denklerinin tamiri için akçe sarfı gibi kumpanya tarafından ledelhace edilmesi mümkün olan masarif sahibleri tarafından tediye olunacaktır.

Eğer kumpanya emtia ve eşya sahibinin mahalli ikametinden ve mağazalarından veyahut gemilerinden alıb katarlarile nakletmeği ve yine mürsilin mahalli ikametine ve mağaza veyahut gemilere götürüb teslim eylemeği taahhüt eder ise bunun masarifi dahi kumpanyaya tediye olunacaktır. Tarifenamelerde tonilato esas ittihaz olunmuş olduğundan ve beher vagonun mütehammil olacağı mikdarı tonilato muayyen bulunduğundan eşya ve emtianın ahkamına göre kıt'ası veya hacmi itibar olunarak kıt'ası veya hacmi üzerine ücreti ahzolunacakdır. Emtia ve eşyanın ne kadar tonilato sikletinde olduğu ya veznolunarak veyahut kumpanya tarafından tayin kılınmış olan eskal esas ittihaz edilerek hesab olunur.

Adi hararlardan ibaret olan irsalatın mikdarı sikleti daima katarların hareketinden evvel tahkik olunur tonilatosunun küsuratı gayri münkasimesi addolunan mikdarların ücuratı tarifenamede tayin kılınmıştır.

Mürsil olan zatın emtia ve eşyasının vezni muayene olunur iken hazır bulunmağa hak ve salahiyeti vardır.

Bir mürsil emtia ve eşyasının kendi huzurunda veyahut vekili hazır olduğu halde veznedilmesini taleb ettiği halde tarifenamede münderic olan kantar parasını mürsilden ahz ve tahsile kumpanyanın hak ve salahiyeti olacaktır.

Emtia ve eşya mücerred mevkifde arabalara tahmil edilmezden evvel veyahud maksud olan mevkife muvasalatla arabalardan tenzil olunduktan sonra veznedilmesi mürsil veyahud mürselünileyh tarafından taleb olunabilir yalnız bir hamulesinden de münderic olan siyakı vahid üzerine ücreti nakliye ahzolunması lazım gelen emtia ve eşyasının ücuratı nakliyesinin ahz ve tahsili maddesinde bir takım addolunur.

Ağırlığı on kilogramdan ziyade olduğu halde denk edilmiş olan bilcümle emtia ve eşyadan ayrıca ücreti nakliye alınır ücuratı nakliyenin iz'afı daima onar para olarak tezayüd eder.

Emtia ve eşyanın vagonlara tahmili mürsile aid olduğundan bunlar muayyen olan mikdardan ziyade eşya tahmil edemiyeceklerdir mikdarı muayyenden ziyade eşya tahmil etdikleri halde bundan terettüb edecek netayicden mes'ul oldukdan başka muayyen olan cezayinakdiyi dahi vermeğe mecbur olacaktır.

Ücuratın sureti tahsili

Madde 8 – Ücuratı nakliye katarların ya hini hareketinde veyahud mevakife muvasaletinde ahzolunur kumpanya memurlarının ifadesine nazaran esnayi tarikde fersude veyahud bozulması kabil olan veyahud kıymeti ücuratı nakliyesi derecesinde olmıyan bilcümle emtianın ücreti nakliyesini katarların hini hareketinde taleb ve istifa etmeğe kumpanyanın hak ve salahiyeti olacaktır.

Tediyei ücurat ve komisyon akçesi

Madde 9 – Demiryolu vasıtasile gönderilen emtia ve eşyanın bedelatın mahsuben mürselünileyhden akçe alınması lazım gelir ve bunun mürselünileyhden tahsili ile mürsile isal ve teslimi kumpanya tarafından taahhüt olunursa bu suret caiz olacakdır bu veçhile mürselünileyhden tahsili lazım gelen mebaliğin müfredat pusulası kumpanya tarafından taleb olunduğu halde mürsil tarafından bittanzim kumpanyaya ita olunacaktır.

İşbu mebaliğ mürselünileyhden alındıktan sonra mürsile ita ve teslim kılınacaktır.

Berveçhi muharrer mürselünileyhden tahsil olunacak mebaliğ kumpanya defterine kayid ve tahrir olundukdan sonra tahsilinden sarfınazar olunur veyahud mikdarı tenzil olunursa yine tarifename mucibince muayyen olan komisyon akçesi ahz ve tahsil olunur.

İşbu komisyon akçesi emtia ve eşya hini irsalinde ahzolunur.

İşbu nizamnamenin yedinci maddesi mucibince emtia ve eşya için kumpanya tarafından edilen masarif dahi o emtia ve eşyanın mürselünileyhe tesliminde ondan ahz ve istifa edilip komisyon akçesi dahi ayrıca ahzolunur esmanı mürselünileyhden ahz ve tahsil olunmak üzere gönderilen eşya için mürsile verilen pusula makbuz senedi makamında ittihaz olunur.

Emtia ve Eşyanın kabulü

Madde 10 – Kumpanya emtia ve eşya nakledecek halde olmadıkça emtia ve eşya kabulüne mecbur olmayıb işbu kaydüşart kumpanyanın bilhassa araba gibi edevatı müteharrikesi kifayet mikdarı olmadığı surette cari olacakdır.

Emtia ve eşyanın teslim ve nakli

Madde 11 – Emtia ve eşya katarların zamanı hareketinde ibraz olunub yer olduğu halde kumpanya tarafından tayin kılınan saatde ledeliktiza mürsil tarafından arabalara tahmil olunub ve mursilin ifade ve beyanı üzerine emtia ve eşya için nizamnamenin on dördüncü maddesine tevfikan seyriseri veyahud seyrihafif katarları ile nakil ve isbal olunur fakat pazar ve yortu günleri müstesna olub, o misillü günlerde seyrihafif ile naklolunmak üzere mevkiflere ne eşya kabul olunur ve ne de teslim edilir.

Seyriseri katarları ile naklolunacak emtia ve eşya pazar günleri ve sair yortu günlerinde kabul olunub ancak bir defa olmak üzere tayin kılınıb demiryolun eşya ahzü irsaline mahsus olan dairelerine talik ve teşhir edilmiş olan saatde kabul ve teslim olunacakdır.

Kumpanya tarafından taleb olunduğu halde seyriseri katarları ile naklolunan emtia ve eşya ile birer nümunesi kırmızı kağıd üzerine tertib kılınmış olan hamule senedleri dahi beraber olmak lazım gelir ve bu misillü emtia ve eşya sür'atle nakil ve isbal olunur.

Seyrihafif ile naklolunan emtia ve eşya nümunesi beyaz kağıd üzerine tertib kılınmış olan hamule senedi ile beraber olmak lazım gelir.

Emtia ve eşya vürud ettiği tarih üzere demiryolu arabalarile nakil ve isbal olunacakdır meğerki ücuratı nakliyesinin tenzili mikdari ve tüccar hakkında edilen diğer nevi teshilat mülabesesile bazı şerait ve kuyudu mahsusa mevcud ve münakid olarak emtia ve eşyanın demiryolu arabalarına tahmili için mürsile muktazi olan vagonlar vaktu zamanile ve bir yevmi muayyen için taleb ve istida olunacakdır emtia ve eşyanın tahmili maddesi azimet mevkifi idaresi tarafından tayin kılınan müddet zarfında itmam olunmak lazımgelir.

Emtia ve eşyanın müddeti teslimi
Seyrihafif

Emtia ve eşyanın kabuli
ile teslimi günleri dahil
olmadığı halde mecmu
müddeti nakliye

	Müddet		
	Nakliyat	İrsalat	
Yevm.	Yevm.	Yevm.	Kilometro hesabile buudu mesafe
2	1	1	000 den 150 kilometroya kadar
3	2	1	150 ” 275 ” ”
4	3	1	275 ” 400 ” ”
5	4	1	400 ” 525 ” ”
6	5	1	525 ” 650 ” ”
7	6	1	650 ” 775 ” ”
8	7	1	775 ” 900 ” ”
9	8	1	900 ” 1025 ” ”

Bundan ziyade olan mesafeler dahi bu nisbet üzerine hesab olunur.

Zikrolunan müddetler hamule senedine kumpanya tarafından damga vazolunduğu tarihden itibaren cari olur eşyanın vürud etdiği posta ile veyahud doğrudan doğruya mürselünileyhe balada gösterilen müddetlerin inkızasından evvel haber verildiği halde mezkür müddetlere münkaziye olmamış nazarile bakılacaktır.

Seyriseri

Mülahazat	Yevm.	Kilometro hesabile buudu mesafe
Emtia ve eşyanın teslimi ile alındığı gün dahil hesab edilecekdir.	1	000 dan 150 kilometroya kadar
	2	150 ” 257 ” ”
	3	257 ” 400 ” ”
	4	400 ” 525 ” ”
	5	525 ” 650 ” ”
	6	650 ” 775 ” ”
	7	775 ” 900 ” ”
	8	900 ” 1025 ” ”

Emtia ve eşya

Madde 12 – Emtia ve eşya evvela seyrisefer cedveli mucibince hattın vasat mevkifinde gece tavakkuf eden katarlar ile naklolunduğu ve saniyen doğrudan doğruya bir hat üzerinde naklolunmadığı halde seyrihafif için muayyen olan müddetlere bir gün ve seyriseri için tayin olunan müddetlere nısıf gün ilave olunur.

Emtia ve eşyanın rüsumat memurları tarafından muayenesi zımnında güzeran eden saatler zikrolunan müddetlere dahil olmayıb fevkalgaye çok emtia ve eşya tevarüd ettiği veyahud halatı saire vukubulduğu halde emtia ve eşyanın teslim ve tesellümü hakkında olan müddetleri tadile kumpanyanın hak ve salahiyeti olacaktır emtia ve eşya savbı maksudda olan mevkife geldikte kumpanya bunun teslim ve tesellümüne dair olan müddetler maddesinden dolayı kat'an mes'ul olamaz.

Umuru nakliyenin inkıtaı

Madde 13 – Bazı halatı mücbire veyahud arıza ve hadiseler vukuundan naşı demiryolun umuru nakliyesi muvakkaten sektedar veyahud münkati olur ise mürsil haylület eden manianın indifaına intizar etmeksizin emtia ve eşyasını kumpanyadan ahzü istirdada muhtar olub fakat şu şartla ki işbu emtianın naklini tehiye ve ihzar için kumpanyanın etmiş olduğu masarifi tazmin ve ifa ve mezkür emtianın demiryolu vasıtasile nekadar mesafeye naklolunmuş ise anın iktiza eden ücreti nakliyesini tesviye ve ita eyliyecekdir.

Emtia ve eşyanın vusulile tesliminin ihbarı

Madde 14 – Kumpanya muvasalat mevkifinde hamule senedi ile anın natık olduğu emtia ve eşyayı senedi mezburda ismi muharrer olan mürselünileyhe teslim etmeğe mecburdur.

Emtiayı geri almak veyahud sureti irsalini tahvil etmek için mürsil tarafından olacak taleb ve istidalar o emtianın senedi kumpanya nezdinde bulunmadıkça kabul olunmayacaktır.

Herhangi bir mürsil emtia ve eşyasını istirdad veyahud sureti irsalini tahvil etmek ister ise katarların hini hareketinde kendisine verilmiş olan makbuz senedini kumpanyaya red ve iade etmeğe mecburdur.

Berveçhi muharrer emtia ve eşyanın istirdadı veyahud sureti irsalinin tahvili hakkında olacak taleb ve istidalar yalnız o misillü emtia ve eşyanın katarlara tahmil olunduğu mevkiflerde kabul ve is'af olunur.

Hamule senedi savbı maksuda vasıl olarak mürselünileyhe teslim olunduktan sonra kumpanya yalnız mürselünileyhin talimatına tabiiyet edib hamule senedinde münderic olan emtia ve eşyadan yalnız mürselünileyh tarafından mes'ul tutulur emtia ve eşyanın mevkife vürud ettiği posta veyahud doğrudan doğruya giden katarlar ile veyahud sair vasıta ile mürselünileyhe haber verilecektir.

Kumpanya demiryolun münasib görünen bilcümle mevkiflerinde küçük arabalar tertib edib bunlar mevkife ve mahalli mücavireye emtia nakledeceklerdir bu arabaların ücreti ledelhace bulundukları mevkiflere ilannameler ile teşhir ve ilan edilecekdir.

Bu veçhile küçük araba tertib olunan bilcümle mevkiflerde kendilerine emtia ve eşya varid olan zatlar emtiayi varideyi bu arabalar vasıtasile nakletmeğe mecbur bulunacaklardır.

Fakat şukadar var ki mezkür arabalara müracaat etmiyeceklerini vaktu zamanile ve herhalde emtia ve eşyanın vusulünden evvelce eşya odasına beyan ve ihbar ettikleri halde bu mecburiyetten muaf olacaklardır.

Mürselünileyh olan zatlar bu keyfiyeti tahriren beyan etmeğe mecburdur ve olbabda verecekleri puslada mevzu imzaları nizamen musaddak olmak lazım gelecekdir mevkifde veyahud murselünileyhin hanesinde teslim olunmak üzere naklolunan eşyanın vürud etdiği haber verilmiyecekdir.

Emtia ve eşya mevkife vasıl oldukda kumpanyaya verilmesi lazımgelen akçe tahsil olundukdan sonra yani derununda bulunan şeylerin ücuratı nakliyesinin tediye kılındığı içerisine şerh verilmiş olan hamule senedinin ibraz olunması üzerine mürselünileyhe teslim olunur.

Emtia ve eşya mahalli mahsusda mürselünileyhe teslim olunur eshabının eşyasını tenzil edeceği vagonlar usul ve merasimi atiyenin icra ve ifasından sonra tahsis olunan mahallere gidecekdir ki merasimi mezküre hususatı atiyeden ibaretdir.

Evvela, emtia ve eşya tayin olunan saatde ve tarifenamelerde beyan olunan müddetler zarfında dairei mahsusasından ahzu kabzolunur mevkifde teslim olunmak üzere vürud eden eşya mahalli maksuda vusulü zamanından itibaren yine olmüddet zarfında sahibine teslim olunur.

Saniyen eşyanın arabadan ihrac ve tenzili mürselünileyhe aid olduğu halde tarifenamede buna dair şeraiti mahsusa olmadıkca veyahud mukavelatı saire mevcud bulunmadıkca bunların ahzüteslimi için tarifenamelerde muayyen olan müddetler tebeddül etmez.

Salisen mikdarı kumpanya tarafından kararlaşdırılacak olan Pazar ve tatil günleri zikrolunan müddetlere dahil değildir.

Rabian bir hamule senedinde münderic olan eşyanın yalnız bir mikdarı vürud edib diğer mikdarının vürudü teahhur etdiği halde vürud eden mikdarının hark ve istihlaki veyahud istimali hususuna mikdarı mütebakinin ademi vürudü mani olmadığı takdirde mürselünileyh olveçhile varid olan mikdarı eşyayı ahzükabızdan istinkaf edemiyecekdir. Binaenaleyh işbu nizamnamenin on yedinci maddesinde münderic olan ahkam ve şeraite halel gelmemek üzere mürselünileyh kendisine vürud eden mikdarı eşyanın ücuratı nakliyesini tediye ve ifa etmeğe mecburdur.

Seyriseri katarlarile naklolunan emtia ve eşyanın vürudu iki saat sonra mürselünileyhe ihbar olunarak tarifede münderic müddet zarfında ahzükabzolunur. Akşam üzeri alafranga saat altıdan sonra vürud eden eşya ertesi gün mürselünileyhe haber verilir.

Madde 15 – Evvela emtia ve eşya demiryolun ambarlarında ve rıhtım ve arabalarında mevzu iken katarların hareketinden evvel on üçüncü maddede beyan olunan halatın gayrı hallere mebni geri alındığı halde bunların tarihi tesliminden itibaren beher gün için tahmil ve tenzil masarifi ile mağaza ücretleri bittamam ahz ve tahsil olunacakdır.

Emtia ve eşya demiryolu arabalarına tahmil ile naklolunur iken geri alınması kumpanyanın muvafakatine menut olub o misillü emtia ve eşyanın naklolunduğu mesafenin ücretinden başka bir de tazminat namile bir ücreti munzama ahzüistifasına kumpanyanın istihkakı olacakdır.

Saniyen bir hamule senedinde muharrer emval ve eşya katarların hareket ettiği mevkife tamamen isal ve teslim olunmaz veyahud hamule senedinin mantuku kafi veyahud makrunu sıhhat olmaz ve binaenaleyh mevkifin eşya 3 merkezi noksan olan emval ve eşyanın vürudüne veyahud mükemmel veya musahhah hamule senedatının irae ve itasına muntazır olur ise böyle bir kısmı mevkife teslim olunubda andan yirmi dört saate kadar noksanı ikmal veyahud muntazam ve mükemmel hamule senedi ibraz olunmıyan emtia ve eşyadan kumpanyanın mağaza ücreti ahzına hak ve salahiyeti olacakdır.

Emval ve eşya irsal edecek olanlar irsal eyliyecekleri emtia ve eşyanın tahmili için vagonlar sipariş etdikleri halde bu babda muayyen olan müddetden yani yirmi dört saatden ziyade olarak bir guna vukubulacak teahhura mukabilolmak üzere kumpanyanın talebi üzerine bir kefalet akçesi tevdi ve teslim edecekler ve hamule müddeti muayyenei mezbure zarfında da demiryolu arabalarına tahmil ile kumpanya defterlerine kaydetdirilmediği halde mezkur kefalet akçesi tazminat namile kumpanyaya aid olacakdır.

Emval ve eşyanın bir kısmı demiryolu arabalarına tahmil olunubda kusuru müddeti mezbure zarfında tahmil olunmaz ise kumpanya arabalara tahmil olunmuş olan kısım eşyayı tenzil ettirib ve zarar ve hasarı ve masarifi vakiası mürsiline aid olmak üzere ambarlarda hıfzedib bunun mahmul olduğu arabaları başka şeye kullanacakdır.

Salisen tayin olunan müddet zarfında sahibi tarafından ahzolunmıyan eşyadan mağaza ücreti ahz ve tahsil olunur.

Rabian demiryolu arabalarından tenzili mürselünileyhe aid olubda müddeti muayyenesi zarfında tenzil edilmiyen emval ve eşya zarar ve hasarı ve masarifi mürsil veyahut mürselünileyhe aid olmak üzere kumpanya marifetile arabalardan indirilib eshabından gerek mağaza ücreti veyahud demiryolu edevatını tatil ettiği için şeraiti mahsusa ile tayin kılınmış olan tazminat ahzolunur.

Hamisen içerisinde emtia ve eşya bulunmasından dolayı muattal olan mağaza ücreti ve demiryolu edevatının bedeli icarı tarifenameye nazaran tayin olunur.

Emval ve eşyanın teslimi hakkında olan mevani

Madde 16 – Mürselünileyh tarafından kabul olunmıyan emval ve eşya ve mevkifde sahibine teslim olunmak üzere vürud edibde ahzı hakkında mürsil tarafından bir guna tedabire

teşebbüs olunmamış ve müddeti muayyenesi inkızasında haber verilmemiş olan bilcümle eşya ve kumpanyaya hiç bir taalluku olmıyan bazı esbab ve halatdan dolayı sahibine teslim ve itası münasib olmıyan emval ve eşya zarar ve hasarı ve masarifi vakıası mürsiline aid olmak üzere mevkifde hıfzolunacakdır zarar ve hasarı ve masarifi vakıası mürsiline aid olmak üzere bu misillu emtia ve emvali demiryolu vasıtasile naklinden dolayı vaki olan harc ve masarifini ahz ve istifa ederek bir mahzeni umumiye veyahud bir ahar mürsile teslim ve tevdi etmeğe kumpanyanın hak ve salahiyeti olacakdır.

Emtia ve eşyayı mersulenin mürselünileyhe ita ve teslim olunmasına mani zuhur etdiği halde kendisine beyan ve ihbar olunduğu tarihden on dört güne kadar mürsil işbu emtia ve eşya hakkında bir guna tedabire teşebbüs etmez ise kumpanya bu misillu emtia ve eşyayı mürsiline iade ve isbal edib iadesi için iktiza eden ücreti nakliye ve masarifi saireyi kamilen ahzuistifa edecekdir.

Demiryolu işlemiyen mahallere veyahud henüz emtia ve eşya nakli için tahsis olunmamış olan mevkiflere isal edilmek üzere irsal olunan emtia ve eşya demiryolu vasıtasile naklolundukdan sonra savbı maksuda isbali için mürsili tarafından tedabiri lazime ittihaz olunmadığı halde zarar ve hasarı ve masarifi vakıası mürsiline aid olmak üzere birvesile düşdükce iade ve irsal kılınacakdır.

On altıncı maddede beyan ve tasrih olunduğu veçhile mürselünileyh tarafından kabul olunmayıb da bozulmağa müstaid olan eşya ve kıymetsiz bulunan emtia ve eşya kumpanya tarafından füruht olunub ücuratı nakliyesi tenzil olundukdan sonra kusur esmanı hasılası mürsili tarafından ahzolunmak üzere hıfzolunacakdır kumpanya zikrolunan şeraite tevfikan evvel emirde bir guna usul ve tedabir icrasına mecbur olmaksızın o misillu emval ve eşyayı füruht edecekdir.

Nereye ita ve teslim kılınacağı mechul olan emval ve eşya dahi bu veçhile füruht olunur demiryolu dairesi dahilinde bulunubda sahibi mechul olan bilcümle emval ve eşya hakında birinci faslın otuz üçüncü maddesi ahkamı mucibince muamele olunur.

Kumpanyanın müddet ve derecei mes'uliyeti

Madde 17 – On dördüncü maddede beyan olunduğu veçhile kumpanya emtia ve eşyayı ahz ve kabul etdiği tarihden mürselünileyhe veya gümrükde küçük arabalar müteahhidine ve muhazini umumiye idaresine veyahud on altıncı maddede beyan olunduğu veçhile mahsus bir mürsile teslim ve ita edeceği vakite kadar vukubulan bilcümle zayiat ve sakatatdan mes'ul olur.

Fakat bir sebebi mücbireden munbais olan zayiat ve sakatatdan ve emtianın bozulmasından ve noksan bulunmasından ve akmasından ve layiki veçhile denk edilmemiş olmasından ve eşyanın cins ve nev'inden neşet eden bazı halatı saireden kumpanya mes'ul değildir.

Kumpanyaya tevdi olunan emtia ve eşya savbı maksuda vasıl oldukdan sonra mürselünileyhe ita ve teslimi için muayyen olan müddetin inkizası tarihinden itibaren dört

hafta geçmedikçe o misillu eşyaya zayi nazarile bakılamaz emtia ve eşya küçük yol arabaları müteahhidine teslim ve tevdi olunduğu veyahud hamule senedinde muharrer olan mürselünileyhe veya adamlarına veyahud onun tarafından gönderilecek adamlara teslim edildiği veyahud ücuratı nakliyesi tediye kılındığı anda kumpanyanın o emval ve eşya üzerinde olan mes'uliyeti zail olacakdır.

Emtia ve eşyaca vukubulacak sakatat için tazminat eşyanın teslimi tarihinden itibaren dört haftaya kadar dava edilmek lazım gelir işbu zayiat ve sakatat malin teslimini müteakiben tahkik olunmadıkca ve müddei dahi hasaratın eşya kumpanya nezdinde bulunduğu vakit vaki olduğunu isbat etmedikce olbabda olan dava mesmu olamaz emtia ve eşya zayiatı davası emtianın teslim olunması lazım gelen tarihden altı maha kadar ikame edilmek lazım gelir.

Dermeyan olunduğu tarihden itibaren bir seneye kadar bir guna netice verilmiyen zarar ve ziyan davaları keenlemyekün hükmünde addolunub hiç bir hüküm ve tesiri olamıyacakdır emtia ve eşyaca bir guna zayiat ve sakatat zuhur etdikce kumpanya olbabda ariz ve amik icrayi tahkikat edib neticei tedkikat müddeiye beyan ve iş'ar olunacakdır.

Kumpanya zayi olan emval ve eşya için iktiza eden tazminatı tediye ve ifa etdikde o misillu emval kumpanyanın malı olacakdır.

Fakat müddei zayi olan malı için kumpanyadan tazminat aldığı vakit malın bulunduğu kendisine haber verildikden dört haftaya kadar almış olduğu tazminatı kumpanyaya iade ile malını istirdad etmek şartını dermeyan edebilecekdir.

Bu misillu emval ve eşya bulunduğu mevkifden sahibine meccanen nakil ve iade olunur. Müddei tarafından dermeyan olunan şartı sabıkı havi bir kıt'a sened tanzim olunub kumpanya tarafından kendisine ita olunacakdır.

Demiryolu uğramıyan mahallere isal olunmak üzere demiryolile naklolunan emtia ve eşya hakkında kumpanyanın derecei mes'uliyeti

Madde 18 – Kumpanya demiryolu uğramıyan mahallere isal edilmek üzere kendisine teslim olunan emtia ve eşyanın yalnız mevkife teslim olunduğu tarihden demiryolun öte tarafındaki mevkife isali vaktine kadar bunların her gûna zayiat ve telefatından mes'ul olur.

Madde 19 – Kumpanya evvela emtia ve eşyanın kırılması ve kuruması ve akması ve demir ve çelik ve çinkonun paslanması hususlarından ve kesme taşların ve daha sair bu misillu denk edilmemiş olan eşyaca vukubulacak sakatat ve saireden ve bahusus hamizi kibriti yani tizab ve sair bu misillu müsteidi iltihab olan müfredatı kimyeviyeden ve ağaçdan mamül edevat ve mefruşat ve esası beytiye billur ve dökme avanı ve dolu veyahud boş büyük ve küçük destilerden ve büyük şişelerden ve kelle şekeri ve sair kırılması mümkün olan eşyadan ve zahirde bir güna sakatlığı görülmiyen fıçıların aralıklarından mayiatın akmasından ve ekşiyib kokması mümkün olan ve sıcak ve soğukdan bozulan mayiat ve sair levazımatdan ve taze ve tuzlu balıkların ve istiridye ve kuru yemişlerin vezin ve mikdarının tenakus etmesinden mes'ul değildir.

Saniyen kumpanya üzeri açık vagonlar derununda naklonunan emtia ve eşyaya isabet eden hasardan dahi mes'ul değildir.

Üzeri açık vagonlar ile nakil ve isbali münasib olan ahmalin cinsi tayin olunacakdır. Mürsil bu misillü emtia ve eşyasını üzeri kapalı veyahut tenteli arabalar ile nakil etdirmeği arzu etdiği halde hamulesinden de tasrih ederek bir ücreti munzamme tediye ve ifasına mecburdur.

Salisen kumpanya layıkı veçhile denk edilmediği hamule senedinde muharrer olan ve hakikaten kafi surette denk edilmemiş olan emtia ve eşyanın zayiat ve telefatından dahi mes'ul değildir.

Rabian kumpanya mürsili tarafından demiryolu katarlarına tahmil olunub fena suretle tahmil edilmiş olan emtia ve eşyanın vukubulacak zayiatından dahi mes'ul değildir.

Mürsil ve mürselünileyh olanlar emtia ve eşyalarını kendileri demiryolu arabalarına tahmil ve anlerden tenzil ederken arabalarda bir güna zarar ve hasar vukubulur ise anlerde mürsil ve mürselünileyh mes'ul olur.

Hamisen emtia ve eşyanın yanında bir adam bulunubda emtiaca vukubulacak zayiat ve telefatı men'e muktedir olduğu halde kumpanya o misillü eşyanın zayiat ve telefatından mes'ul olamaz.

Sadisen kumpanyanın mes'uliyetini iltizam edecek olan halattan neş'et eden bilcümle zayiat ve telefat birinci fıkradan beşinci fıkraya kadar tasrih edilmiş isede aksi hal delaili kafiye ile sabit olduğu halde kumpanya hakkında baisimes'uliyet olur.

Sabian emtia ve eşyanın vezninde tenakusu caiz olan mikdar esnayi tarihde tenakusu mikdarı emtia namile işbu nizamnameye zeyledilmiş olan cedvelde gösterilmişdir.

Tazminat

Madde 20 – Kumpanya tarafından iktızayı halde verilecek olan tazminat bervechi ati hesab olunur şöyleki evvela demiryolu kumpanyasına tevdi ve teslim olunan emtia ve eşyanın bir parçası veyahud kaffesi zayi olduğu halde verilmesi lazım gelen tazminat o emtianın pazarda kıymeti hakikiyesine ve bu suret olmadığı halde o cinsden mataın mevkifde mürselünileyhe teslim olunacağı vakit o mevkifin pazarında kaç kuruş olduğu ledettahkik ana göre hesab olunub verilecekdir.

Mal sahibi zayi olan emtianın kıymetini beyan ve ifade edib isbatı müddia zımnında evrak ve senedatı lazıme ibrazına dahi mecburdur işbu tahmin ve takdir üzerine tayin kılınan tazminattan gümrük rüsumatı ve ücuratı nakliyesi ve zayi olmamış olsa vukubulması lazım gelen masarifi saire tenzil oldukdan sonra kusuru müddeiye tamamen tediye ve ifa olunacakdır.

Saniyen fakat zayi olan emtia ve eşyanın pazarda bahası nihayet beher kilogramı mecidiye akçe olarak iki yüz yetmiş kuruşdan ziyade olmıyacağından verilecek tazminatın mikdarı bu nisbeti tecavüz etmiyecekdir meğerki zikrolunan mikdardan ziyade bedel ile sigorta edilmiş olduğu hamule senedinde musarrah ola.

Zayi olan emtia ve eşyanın evvelce ziyade kıymet üzerine sigorta edilerek tarifename mucibince ilave olarak sigorta resmi alındığı takdirde verilecek tazminatın mikdarı müddeti tarafından beyan olunan mikdarı kıymete kadar iblağ olunacakdır.

Emtia ve eşyaca bazı guna sakatlık vukuunda o misillu emtia ve eşyanın zayi olan kıymetine tekabül edecek derecede tazminat ita kılınır işbu zayiat balada beyan olunan birinci ve ikinci ve üçüncü fıkralar ahkamına tevfikan tayin ve takdir olunur.[4]

Eşyanın teslimine dair müddetler hakkında mes'uliyet

Madde 21 – Emtia ve eşyanın mürselünileyhe tesliminde bazı teahhurat vukubularak bundan bazı guna zarar ve hasar vaki olur ise kumpanya işbu teahhuratın ictinab olunmak kabil olmıyan bazı esbab ve halata mübteni olduğunu isbat etmedikçe o misillü zarar ve hasardan mes'ul olur.

On dokuzuncu madde hükmünce emtia ve eşya iktizasına göre ya küçük yük arabaları müteahhidine veyahud mürselünileyhe veya adamlarına ve anın tarafından gönderilen adama teslim ve ita kılındığı gibi kumpanyanın mes'uliyeti zail olur.

Ya ücuratı nakliyesinin ademi ifasından veya bir sene geçdikten sonra reddolunmasından veyahud ücuratı tediye ve ifa kılınmamasından naşi teslimin de teahhurat vukubulan emtia ve eşyanın ahz ve istirdadına sahibinin hak ve salahiyeti kalmaz.

Mezkür bir sene müddet eşyanın teslim olunduğu günün akşamından itibaren veya teslim olunmadığı halde teslimi için muayyen olan müddetin inkizasından itibaren cari olur.

Eşyanın müddeti muayyenesi zarfında teslim olunmamasından dolayı iktiza eden tazminatın mikdarı

Madde 22 – Emval ve eşyanın kumpanya tarafından sahibine iade ve tesliminde teahhurat vukubulduğu halde müddei bu teahhurattan dolayı duçar olduğu zarar ve ziyanı isbat zımnında edillei lazıme ibrazına mecburdur.

Müddeiye verilecek tazminat eşyanın tesliminde vukubulan teahhur kırk sekiz saati mütecavuz olmadığı halde hiç bir veçhile ücuratı nakliyenin nısfını ve bu teahhur kırk sekiz saatden ziyade olmadığı halde ücuratı nakliyenin mecmuu mikdarını tecavuz edemiyecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İşbu nizamnamenin veyahut tarifelerin tefsir ahkamından ve sureti icrasından dolayı yolcu ve mürsil ve mürselünileyhler ile kumpanya beyninde vukua gelecek münazaat demiryolu umuru nakliyesi müdiriyeti makamından veya taleb ve iddia olunan meblağ beş bin kuruşdan ziyade olmadığı halde demiryolu müfettişliği makamında herbiri tarafından intihab olunacak iki hakemden mürekkeb bir muhtelit komisyon marifetile faslu rü'yet

[4] *Bu maddedeki hadlerin on katına yükseltilmesi konusunda 14/6/1937 tarih ve 3259 sayılı Kanun ile 25/12/1942 tarih ve 4341 sayılı Kanuna bakınız.*

olunacakdır ve hakemlerin kararı hiç bir vasıta ile kabili itiraz olmayıb tamamen mecburiulicra olacakdır işbu hakemler beyninde tesavii ara vaki oldukda bunlar yeniden bir hakemi salis intihab ve tayin edeceklerdir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

İşbu nizamname canibi saltanatı seniyeden kabul ve tasvib buyrulmuş olduğundan kumpanya esmanı hasılası ile masarifi tabiyesi tesviye edilmek üzere işbu nizamnamenin nüsahı matbuasını herkese füruht edecek ve bunun ahkamı mündericesince lüzum ve ifadesi görülen tadilatın icrası caiz olacakdır.

Emtia ve eşyanın akması veyahud kuruması ile tenakusu hakkında kumpanyaca kabul olunan mikdarları havi cedveldir

Akmak ile vukubulan tenakus

Nihayet mikdar Yüzde	Bundan sonra beher kilo metroda Yüzde	İki yüz kilo metroya kadar Yüzde	Emtia ve eşyanın esamisi
5 Yazın arpa	1	2	Fıçı ile naklolunan rakı ve müskirat ve
4 Kışın			meyve şarabı ve adi şarab ve sirke suyu
6 Yazın	1	2	Yağ ve Hülasalar
4 Kışın			
5 Yazın	1	1	Şeker pekmezi ve bal
4 Kışın			
3 Yazın ve	1	1	İçyağı ve domuzyağı ve şarab ve müskirat
3 Kışın katran			

Kurumak ile hasıl olan tenakus

Nihayet mikdar Yüzde	Bundan sonra beher kilo metroda Yüzde	İki yüz kilo metroya kadar Yüzde	Emtia ve eşyanın esamisi
4 Yazın	1	2	Boya ağacı ve bunun tozu ve kök ve harib
3 Kışın			ağacı sünger mantar ve denkedilmiş paçavra ve boynuz
4 Yazın	1	2	Yulaf ve yağlı hububat
5 Kışın			
4 Yazın	2	2	Hublon ve kaba kenevir kabaşeker yün kö-
3 Kışın			herçile zamğ
3 Yazın	1	1	Buğday, arpa, çavdar, pirinç iki kat torba- lar içinde yağlı hububat dakik, kuru sebze, kuru zift, malzemei bakkaliye, ve aktariye ve fıçıya bastırılmış şikore ve recvaz ve denkle re basdırılmış pamuk, dökme demir, kaba demir ve müstamel kurşunlar
2 Kışın			

Bazı eşyaya mahsus tenakus

		1	Adi tuz maadin tuzu milhi zai

6	Beher iki günde	1	Kestane

Umuru nakliye şartnamesine B harfile zeyledilmek üzere işbu nizamname kabul ve tasdik olunmuşdur. Dersaadet 18 Mayıs 1872

RUMELİ DEMİRYOLLARININ UMUMİ NAKLİYESİ HAKKINDA NİZAMNAMEYE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN KANUNUN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR ÇİZELGE

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
3259	–	24/6/1937
4341	–	31/12/1942